

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Lelnik III.

Celovec, v sredo 15. IX. 1948

Štev. 65 (158)

Nova vlada mora zjamčiti življenjsko raven del. ljudstva

Veličastna manifestacija 50.000 delavcev v Parizu

Generalni sekretar Komunistične partije Francije Maurice Thorez je v svojem govoru na množičnem zborovanju v Parizu, ki se ga je udeležilo 50.000 delovnih ljudi, razkrinkal reakcionarno, protidelavsko in protirepubliško politiko zadnjih francoskih vlad. Nezadovoljstvo delovnih množic zaradi stalnega naraščanja cen, zaradi omejitev mezd in vedno večje brezposelnosti, ki jo je »Marshallov načrt« še pospešil, se izraža v gibanju vsega delavskega razreda za enotnost.

Ljudstvo zahteva sestavo vlade demokratične enotnosti, ki bo uživala zaupanje delavskega razreda in se nanj upirala, zahteva vlado, ki bo vodila politiko prijateljstva in miru napram vsem de-

želan in ne bo pozabila, da je bila hujška in klevetniška propaganda proti Sovjetski zvezi tudi vzrok nesreče, ki je zadela Francijo.

Dobesedno je dejal Thorez: »Francija potrebuje vlado, ki bo obveznosti, ki jih je prevzela, lojalno izpolnjevala in branila pravice Francije do njene varnosti in poprave škode. Vojno v Viet-Namu in škandalozne kolonizacijske ukrepe na otoku Madagaskar je treba nemudoma ukiniti, armado je treba reorganizirati na demokratični podlagi, vojaške izdatke pa znižati najmanj za 200 milijonov. Nova vlada mora zjamčiti dvig proizvodnje, dvigniti življenjsko raven delovnih množic in povišati davke na kapitalistične profite.«

Francosko ljudstvo pa hoče vlado demokratične enotnosti in resnično francosko politiko.«

O novi francoski vladi piše »Humanité« med drugim: »Blum in njegovi pomagači so vodili borbo proti komunistom doslej pod krinko protigaulističnih fraz, zdaj pa poskušajo ramo ob rami z najhujšimi sovražniki republike vladata deželo proti volji ljudstva.

Predstavniki socialistične stranke, ki so se hlinili češ, da so sovražniki Reynaudovega načrta in zagovorniki koristi delovnih ljudi, so zdaj pripravljeni, da sodelujejo v vladi, ki je sprejela isti Reynaudov načrt kot podlago za svojo politiko. V tej vladi sodelujejo skupno z odkritimi in prikritimi Gaullisti.«

»Franc Trieur« piše: »Republiko bomo zaščitili samo, če bomo ustvarili akcijsko enotnost med vsemi demokrati in sestavili vlado, ki bo zastopala ljudstvo, ne pa njegovih sovražnikov. Republika bo ščitila samo ljudstvo, ne pa njegovi sovražniki.«

Queuille predsednik francoske vlade

Francoska Narodna skupščina je z 351 glasovi proti 196 pooblastila Henrija Queuille-a, da sestavi vlado. V novi vladi je 32 ministrov in državnih sekretarjev. Vazna mesta zasedajo zastopniki katoliške ljudske stranke, socialisti in radikali.

Ko je Narodna skupščina pooblastila Queuille-a, da sestavi novo francosko vlado, je Jacques Duclos v imenu komunistične parlamentarne frakcije izjavil, da komunisti ne bodo izrazili zaupanja Queuille-u, ker bo nadaljeval politiko Paula Reynauda, kar pomeni nadaljnjo znižanje življenjske ravni francoskega ljudstva.

H Queuille-u obrnjen je Duclos dejal:

Sovjetska zveza je zavetišče miru

Berlinsko prebivalstvo demonstrira proti vojnim hujšakem

Preteklo nedeljo se je zbralo 500.000 berlinskih prebivalcev na mogočnem zborovanju, kjer so demonstrirali proti vojnim hujšakem in neofašističnim izživačem. Zborovanja so se udeležili tudi zastopniki vseh evropskih dežel, ki so prišli na kongres partizanov in KZ-larjev, ki se je pričel v soboto zvečer v Berlinu. To množično zborovanje, ki ga je sklicala enotna socialistična stranka Nemčije, so podpirale vse ostale demokratične organizacije Berlina.

Demonstranti so nosili transparente z napisi »Vojni hujšaki in sovražniki Sovjetske zveze bodo propadli, kakor je propadel Hitler«. »Vojni hujšaki danes — so vojni netilci jutri« itd. Od inozemskih delegacij so predvsem pozdravili zastopnike osvobojenih predelov Španije in Grčije.

Po pozdravu inozemskih delegacij je kot prvi govoril vodja francoske delegacije Lampe, ki je med drugim poudaril: »Mi imamo zaupanje v vas. Zaupajte nam tudi vi. Zaupajte v enotnost demokratičnih sil vsega sveta, ki predstavljajo silo, ki je ni mogoče premagati. Ne pozabite tega nikdar!«

Nato je govoril vodja sovjetske delegacije generalni poročnik Gordejev. Se niso se zacelile rane druge svetovne vojne, je dejal, in že se je pojavil naslednik Hitlerja, ameriški imperializem, katerega cilj je svetovno gospodarstvo. Dejal je: »Ker je Sovjetska zveza zavetišče miru, so naperjeni vsi napadi im-

perialističnih vojnih hujšakov proti njej. Združene države Amerike so danes pripravljene, da izzovejo vojno proti Sovjetski zvezi, kakor jo je svoječasno izzval Hitler.«

General Gordejev je pozval vse demokratične narode v odločilno borbo proti reakcionarnim neofašističnim silam. Sovjetska zveza, ki razume in ceni hrepenenje nemškega naroda po državni enotnosti in po odhodu vseh zasedbenih sil in ki je s svoje strani pripravljena, da stori vse, da uresniči to željo, bo dosledno in odločno nadaljevala borbo proti vsem protidemokratičnim silam.

Dvig madžarskega kmetijstva

V Budimpešti je bila konferenca, na kateri so razpravljali o madžarskem poljedelstvu.

Kmetijski minister Dobi, ki je konferenco sklical, je poudaril veliki pomen načrtnega gospodarstva, kmetijskih zadrž in strojno-traktorskih postaj.

V prvem planskem letu je kmetijsko ministrstvo za izboljšanje kmetijstva uporabilo 222 milijonov forintov, medtem ko so druga ministrstva investirala v kmetijstvo 138 milijonov forintov. V drugem letu triletnega načrta pa bodo v kmetijstvo investirali še več kapitala. V teku prihodnjih petih mesecev bodo zvišali število strojno-traktorskih postaj od 51 na 105. Razširili bodo tudi vodne naprave.

IZ ZAVEZNIŠKEGA SVETA:

Sovj. zastopnik dosledno brani ljudske koristi

Vodil Zavezniškega sveta glede entnifikacije. Namesto da bi uporabljala potrebne ukrepe zoper aktivne naciste in vojne zločince, je zvezni kancler Figl nedavno pismeno sporočil Zavezniškemu svetu, da je na področju entnifikacije vse v redu. Vendar pa dejstva dokazujejo, da se izvedba zakona o nacionalsocialističnih sabotira. Od tisočih aktivnih nacistov, ki spadajo pred sodišče, so jih avstrijska sodišča obsodila le majhen del. Pri avstrijskih sodnih oblasteh je postalo že navada, da neutemeljeno ukinejo neštete sodne postopke proti vojnim

KAKOR SMO ZMAGALI V NA-
RODNOOSVOBODILNI BORBI, BO-
MO ZMAGALI TUDI V NAŠI SE-
DANJI BORBI ZA DOKONČNO
OSVOBODITEV KOROŠKIH SLO-
VENCEV IZPOD TLAČANSKEGA
JARMA.

zločincem. Entnifikacija državnih uradov in upravnega aparata še zdaleka ni zaključena.

Politika favoriziranja nacističnih elementov, ki vodijo avstrijske oblasti, je privedla do zopetne poživitve nacističnih podtalnih gibanj in ogroža demokratični razvoj Avstrije.

Tudi francoski zastopnik je poudaril, da je za entnifikacijo Avstrije potrebna dosledna izvedba zakona o nacionalsocialistih.

Ameriški in britanski zastopnik pa sta se odkrito postavila na stran avstrijskih nacističnih zločincev. Izjavila sta, da nikakor ni potrebno, da bi Zavezniški svet podvel potrebne korake za pospešeno delovanje avstrijskih oblasti pri izvedbi zakona o nacionalsocialistih in pri kaznovanju nacističnih zločincev.

Ker so nastala precejšnja nesoglasja, Zavezniški svet v tem vprašanju ni prišel do nobenega sklepa.

Nadalje je Zavezniški svet obravnaval vprašanje zvišanja živilskih obrokov, pri tem pa ugotovil, da ministrstvo za prehrano s svojimi predlogi ne predvideva enakomernega zvišanja za vse potrošnike. Zvišanje obrokov znaša povprečno 170 kalorij.

Sovjetski zastopnik je ugotovil, da prehrabeno ministrstvo ni v zadostni meri upoštevalo potrebe delovnih ljudi, predvsem delavcev, nameščencev in mater. Prehrabeno ministrstvo je sporočilo, da bodo živilski obroki za normalne potrošnike znašali v bodoče 2100 kalorij, da pa bodo istočasno znižani ali ukinjeni nekateri dodatni obroki. Pri tem pa je ministrstvo dodatne obroke znižalo na ta način, da obroki za delavce na splošno niso bili zvišani za 300 kalorij, temveč dejansko le za 106 kalorij, obroki za težke delavce za 96 kalorij, obroki za težake za 108. Za matere pa so obroke zvišali samo za 19 kalorij.

Sovjetski zastopnik je predlagal, da bi v posebnem pismu zvezni vladi priporočili, da izboljša v bodočih dodelitvenih periodah oskrbo delavcev, nameščencev in mater.

Ameriški, britanski in francoski zastopnik pa so zavzeli stališče proti sovjetskemu predlogu. (TASS)

Razmah stavkovnega gibanja v ZDA

V Združenih državah Amerike se pojavljajo vedno nove stavke. Na zahodni ameriški obali stavka 28.000 pristaniških delavcev, 16.000 delavcev stavka v tovarnah za predelavo nafte v Kaliforniji in 14.000 šoferjev tovornih avtomobilov v New Yorku in New Jerseyu.

Po časopisnih vestih bosta istočasna stavka v vsej industriji in nadaljevanje stavke v tovarnah za predelavo nafte v Kaliforniji kmalu ustavili avtomobilski promet na zapadu Združenih držav Amerike. Petrolejske družbe so sestavile poseben odbor, ki bo skrbel za pravilno razdelitev bencina; zaloga bencina zadošča samo še za nekaj dni.

Delovno ljudstvo ZDA se zbira okoli Wallace-a

Na trinajstem rednem letnem kongresu sindikata električarjev, ki je med najmočnejšimi sindikati v kongresu industrijskih organizacij, je kandidat napredne stranke za predsednika ZDA Henry Wallace v svojem govoru med drugim izjavil:

»Vsi, ki podpirajo Trumana v vprašanjih zunanje politike, dejansko podpirajo smer, ki bo primorala ameriške delavce, da stopijo v tako imenovano delavsko fronto, ki je ne vodita niti pred-

sednik kongresa industrijskih organizacij Mrrey, niti predsednik ameriške federacije dela Green, ampak »gauleiterji velikih industrij, ameriški Roberti Leyi«. Protidelavska smer obeh starih strank se zrcali v vprašanjih zunanje politike. Kaj bo s svobodnimi sindikati, ko so za podporo monarhije v Grčiji, ki jo vzdržujejo angleški bajoneti, razmetali 500 milijonov dolarjev, in jih vzeli iz žepov ameriških davčnih obvezancev? Vprašam nadalje, kaj bo s svobodnimi sindikati, ko so državni voditelji potrošili v Kuomintangovi Kitajski za reševanje Čangkajškovega pokvarjenega srednjeveškega gospodarskega režima 5 milijard dolarjev?«

Wallace je pozval delavce, naj vsestransko podpo napredno stranko; ostro je obsodil Trumanovo politiko v zvezi z delavskimi vprašanji in močno obsodil protidelavsko zakonodajstvo. Izjavil je, da dela Trumanova vlada, medtem ko Truman razorožuje sindikate, neumestne usluge velikim korporacijam glede določitve cen. Prav tako je obtožil Trumana, da je proti volji ameriških delavcev vsilil mirnodobsko vojaško obveznost, da ustanavlja armado, ki jo bo uporabil v svoji državi prav tako proti delavcem, kakor jo bo uporabil proti delavcem v inozemstvu.

Z dejanji se vedno znova razkrinkajo

Predobro se še spominjamo govorov različnih predstavnikov tako imenovane Socialistične stranke Avstrije na predvolivnih zborovanjih 1945. leta. Zanimivo je bilo poslušati, kako so obsojali nacistična grozodejstva v pretekli vojni, kako so se zgražali nad izselitvijo koroških Slovencev in obljubljali, da bodo storili vse za popravilo utrpele škode žrtvam fašizma. Govorili so, da bodo po letih fašistične diktature ustvarili demokracijo, zagamčili življenjske pogoje delovnemu ljudstvu, koroškim Slovincem pa popolno enakopravnost. Besede so bile lepe, tu in tam jim je celo kdo nasel. Kako pa so demokracijo in enakopravnost koroških Slovencev pojmovali v resnici, so v zadnjih treh letih najbolje pokazali s svojimi dejanji. Nešteto primerov iz vsakdanjega življenja dokazuje, da je pri koroških šovinistih, pa čeprav se imenujejo socialisti (o socializmu seveda še pojma nimajo), treba slej ko prej razlikovati med visokodonečimi besedami in slepilnimi frazami ter njihovimi dejanji, ki gredo slej ko prej za tem, da bi na Koroškem uničili vse, kar je slovenskega.

Kako je v resnici z enakopravnostjo koroških Slovencev, nam ponovno dokazuje naslednji primer:

V slovenski občini Svetna ves je na dnevnem redu vprašanje, kdo bo v bodoče zavzel mesto občinskega tajnika. Ko so na seji občinskega sveta obravnavali to vprašanje, je »socialistični« župan Andrej Mostečnik predlagal za tajnika nekega Avgusta Reichmana, bivšega SS-Sturmführerja, ki je bil že 1934.

Drobne novice

V Sarajevu so preuredili plinaro. S to preureditvijo bodo dosegli pri gorivu letno po 1.300.000 din prihranka. Zamenjali bodo generator, tako da bodo odslej uporabljali domači premog, ki je trikrat cenejši od uvoženega.

V Jakovu (LR Srbija) so vaščani avgusta tega leta sami zgradili manjšo elektrarno. S prostovoljnim delom so sezidali tudi opekarno. Obvezali so se, da bodo letos zgradili še združni dom in večjo elektrarno.

V kurmanovskem okraju (LR Makedonija) bodo obdelali 3400 hektarov ledin in zanemarjenih zemljišč. Med letošnjo jesensko setvijo bodo posejali za 25 odstotkov več krmskih rastlin kakor lani. Pridelovali pa bodo tudi precej več maka za pridobivanje opija in bombaža.

Zveza koroških zadrug v Celovcu, r. z. z. o. z. Celovec, Pavličeva 7, tel. 21-29

OBJAVA

Republiška zveza kmetijskih zadrug v Ljubljani nas je obvestila, da pričnejo v letošnjem šolskem letu naslednje šole in tečaji:

1. Knjigovodski tečaji
2. Petmesečni združni tečaj
3. Šestmesečni združni tečaj
4. Združni tehnikum (triletni).

Obisk teh tečajev in tehnika je možen za mladince in mladinke in tudi za starejše združnike. Vabimo vse, ki hočejo sodelovati pri izgradnji naših zadrug, da se prijavijo v te tečaje.

Vse potrebne informacije dobite v naši pisarni. Zadnji rok za prijave: 1. oktober 1948!

Zveza koroških zadrug
v Celovcu, r. z. z. o. z.

OBJAVA

Kmetje partizani, izseljenci in politični interniranci, pozor!

Z več strani nam je bilo sporočeno, da Vam je bila z vrnitvijo dveh tretjin denarja, ki Vam je bil kot izkupiček za v letu 1947 oddane pridelke po zamenjavi denarja 10. decembra 1947 vrnjen, odtegnjena gotova vsota za neplačan prispevek (Wiederaufbaubeitrag) za leto 1946 in 1947, kar je očitna krivica.

Z odlokom finančnega ministrstva št. 43.356-7/47 od 18. 9. 1947 ste oproščeni plačevanja tega prispevka.

Zglasite se ob priliki na pristojnem finančnem uradu in zahtevajte, da Vam pridržano vsoto izplačajo. Sklicujte se na zgoraj navedeni odlok in na naš.

Kmečka zveza za Slovensko Koroško
Sekretariat.

leta kot ilegalen nacist interniran v taborišču Wöllersdorf, po vojni pa v taborišču v Wolfsbergu. Za slučaj, da občinski svet tega predloga ne bi sprejel, je župan imel pripravljenega še nekega drugega kandidata, ki je doma nekje iz Bilčevsa in se v bistvu od prvega v ničemer ne razlikuje. Tudi ta je ilegalni nacist, ki je sodeloval pri puču julija 1934. leta, potem pa zbežal v Nemčijo. Ob priključitvi Avstrije k Nemčiji je prišel v Zwettl na Zgornje Avstrijsko, kjer je imel funkcijo »Wirtschaftsführerja« pri neki SS-Verfüg.-Truppe. Oba predloga jasno karakterizirata »socialističnega« župana, ki se po svojem delu kljub socialistični krinki ne razlikuje od predlaganih kandidatov. Ko je župan dal svoj predlog na glasovanje, je bil verjetno precej razočaran. Za njegov

predlog sta glasovala samo dva OeVP-jevska odbornika, trije SPOe-jeveji so se glasovanja vzdržali, trije komunistični odborniki pa so glasovali proti županovemu predlogu.

Tako je večina v občinskem svetu ta predlog odklonila. Komunistični odborniki so nato predlagali za tajnika Schweigerja Jožefa, ki je zaveden Slovenec ter član Osvobodilne fronte in Komunistične partije. Schweiger ima tudi tečaj za občinskega tajnika, ki ga je napravil pred vojno in prakticiral na borovelski občini. Za njega so glasovali trije komunistični odborniki in en socialist, 2 OeVP-jevca sta glasovala proti, dva socialisti in en OeVP-jevski odbornik pa so se glasovanja vzdržali.

Ko je »socialistični« župan s svojimi OeVP-jevskimi pajdaši videl, da je nje-

gov predlog odklonjen, sprejet pa predlog komunističnih odbornikov, se s tem nikakor ni hotel zadovoljiti, čeprav je bilo glasovanje popolnoma demokratično in na demokratičen način sprejet predlog, da kot občinskega tajnika nastavi Slovenca Jožefa Schweigerja. Po svojem značilnem pojmovanju demokracije se župan zdaj na vse pretege prizadeva, da bi ta sklep občinskega sveta s pomočjo okrajnega glavarstva razveljavil in preprečil, da bi v slovenski občini bil za občinskega tajnika nastavljen Slovenec.

Značilno za te laži-socialiste in lažidemokrate je bilo tudi socialistično zborovanje v Svetni vesi dne 8. t. m., kjer so poudarjali, da tako dolgo, dokler bodo oni imeli oblast v občini, ne bodo dovolili, da bi postal Slovenec ali komunist občinski tajnik.

Tako torej pojmujejo ti ljudje demokracijo in enakopravnost koroških Slovencev, o kateri tako radi besedičijo, kadar je treba slepiti svetovno javnost. Vendar se motijo, če mislijo, da še kdo verjame njihovim praznim in zastarelim frazami. Koroški Slovenci vemo, kaj imamo pričakovati od teh ljudi, vemo, da imamo v vseh zadnjih desetletjih opravka z enimi in istimi ljudmi — z razliko, da imajo danes črno obleko, jutri rjavo, pojutrišnjem pa spet rdečo — ki nas zatirajo in nam odrekajo naše s krvjo priborjene pravice. Motijo pa se, če mislijo, da smo tudi koroški Slovenci ostali eni in isti. Če smo včeraj še moledovali za drobtinice, danes odločno zahtevamo, kar nam po vsej pravici pripada. Če smo bili včeraj še hlapci, ki smo tlačili tuje, smo z našo oboroženo borbo proti fašizmu vsemu svetu dokazali, da nočemo več hlapčevati izkoriščevalcem, temveč da hočemo biti na lastni zemlji svoji gospodarji. Tega se naj vsi tisti, ki nam danes še odrekajo naše pravice, v polni meri zavedajo, zavedajo se naj, da kakor smo zmagali v narodnoosvobodilni borbi, bomo zmagali tudi v naši sedanji borbi za dokončno osvoboditev koroških Slovencev izpod tlačanskega jarma. — ik

V nedeljo, dne 26. septembra 1948

vsi na mogočni

LJUDSKI TABOR

ki bo ob 14. uri pri Prangarju na Brnci

Na sporedu so:

GOVORI, STEHVANJE, FIZKULTURNI
NASTOPI MLADINE, TAMBURAŠKI
IN PEVSKI NASTOPI, NASTOP PIONIRJEV IN LJUDSKO RAJANJE

OSVOBODILNA FRONTA ZA SLOVENSKO KOROŠKO

Enotnost delovnega ljudstva zmora najtežje naloge

Ob svečani otvoritvi vodne centrale na Mariborskem otoku dne 5. t. m. je govoril član Političnega biroja CK KPJ in minister za težko industrijo FLRJ Leskošek, ki je med drugim dejal:

»Takih zgradb v stari Jugoslaviji niso gradili. Prav tako niso gradili takih strojev. Danes v novi Titovi Jugoslaviji jih dan za dnem ustvarjamo in gradimo. Čisto razumljivo, da v stari Jugoslaviji delavci, tehniki in inženirji niso mogli graditi takih stavb in izdelovati takih strojev, ker so bili izkoriščani od domačih in tujih kapitalistov, ki niso dopuščali, da bi se naš delavec, tehnik in naš inženir izobrazil in dobil odgovarjajoče mesto v industriji. Na vsa odgovorna mesta so postavljali tuje, v glavnem jugoslovanskim narodom sovražne ljudi. Zaradi tega se naš strokovni kader ni mogel dvigniti. Poleg tega pa domači kapitalisti tudi niso hoteli graditi, ker so svoje profite spravljali v inozemstvo, inozemski kapital pa je našo zemljo samo izkoriščal.

Danes je pri nas vse to mogoče, ker je bila z borbo delavskega razreda narodov Jugoslavije, pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije kot avantgarde delovnega ljudstva, pod vodstvom Centralnega komiteja in tov. Tita ustvarjena nova Jugoslavija, v kateri se ustvarjajo vsi pogoji za boljše in lepše življenje delovnega ljudstva.

Kapitalistom so vzela vsa proizvodna sredstva, ki so postala last vsega ljudstva. To je omogočilo našim delavcem, tehnikom in inženirjem, da razvijajo svoje strokovno znanje in da sami brez tuje pomoči ustvarjajo za nekdaj pojme nemogoče objekte. Dokaz temu je električna centrala, ki jo danes spuščamo v pogon.

Izgradnja te električne centrale je veliko delo in izvajanje našega petletnega plana, v izgradnji socializma in ima ogromen gospodarski pomen. Ta električna centrala in niz drugih central, ki jih že in jih še bomo gradili, dajejo možnost naši industriji, da poveča in ustvari nove zmogljivosti v novih tovarnah in rudnikih, da bomo proizvajali nove proizvode, ki so nam potrebni. One nam bodo omogočile poleg industrializacije

elektrifikacijo naše vasi, zlasti kmetijskih zadrug, ki se iz dneva v dan bolj razvijajo in se mora dosledno izvajati, da bomo lahko dvignili življenjsko raven našega delovnega ljudstva.

Ta velika delovna zmaga krepi tudi obrambno moč naše države, ker vsak nov stroj izdelan v naši državi z rokami naših delavcev pomeni nov doprinos za nadaljnjo krepitev demokratičnih sil na svetu v borbi proti imperializmu.

Na stotine sličnih zmag v naši domovini, kakor so: graditev novih tovarn, odpiranje novih rudnikov, gradnja novih

Jugoslovansko ljudstvo odgovarja na klevete s podvojenim delom

Govoril je tudi podpredsednik vlade in minister za industrijo LR Slovenije dr. Marjan Brečelj. Poudaril je, da je ni naloge, pa naj bo še tako težka, ki je ne bi zmoglo ljudstvo, če je enotno in če jo izvršuje v prepričanju, da gradi za skupnost.

Ko je govoril o obtožbah Informbiroja, je med drugim dejal:

»Morda se še nikdar v zgodovini ni zgodila nobenemu narodu taka krivica, kot se je s tem dejanjem zgodila našemu ljudstvu. Nič ne spremenja na stvari, v ničemer ne zmanjšuje krivice tega dejanja dejstvo, da je kritika iznešena na račun vodstva naše Komunistične partije. Kdor si je stvar tako predstavljala, da ne pomeni napad na vodstvo KP in tovariša Tita istočasno napada in žaljuje vseh naših narodov in vsega našega ljudstva, ta niti malo ne pozna naše nove Jugoslavije, ne ve ničesar o tem, kaj se je zgodilo med narodno osvobodilno borbo pri nas, zanika skratka vso našo stvarnost. Komunistična partija prav s tem vodstvom na čelu, ki je danes naše skupno politično in državno vodstvo, je privedla naše ljudi skozi ogenj narodno osvobodilne vojne v zmago, je bila pobudnik in organizator vseh naših povojnih zmag v organizaciji državne uprave in socialističnega gospodarstva ter je porok naših bodočih zmag — našega boljšega življenja.«

Dotaknil se je tudi klevetniške kam-

cest in železnice, uravnavanje rek, izboljševanje zemlje, izsuševanje močvirij, gradnja novih stanovanj itd., so kljub vsem težavam, s katerimi se borimo pri izgradnji socializma, težavam, ki nam jih delajo naši zavezniki okrog Kominformbiroja in težavam, ki nam jih delajo imperialisti, dokaz nepojmljive ustvarjalne sile delavskega razreda in velike ljubezni, ki jo delavski razred in naši narodi čutijo in goje do Komunistične partije, njenega Centralnega komiteja in tov. Tita, ki so si postavili v svoj program veliko delo izgradnje socializma v naši državi.

panje, ki se je razvila po izjavi Informbijskega biroja v sosednih državah in dejal: »V nekaterih sosednjih državah hočejo za vsako ceno dokazati, da stvari pri nas ne gredo prav. Na vsak način nas hočejo prisiliti, da bi priznali nekaj, česar pri nas ni. Upravičeno se zato vprašujemo naši ljudje, kakšna morala je to: tisti, ki ni kriv, naj prizna, tisti, ki je napravil krivico in ki ve, oziroma mora vedeti, da jo je napravil, ta sme nekaznovano klevetati naprej. Na vse to je in bo naše ljudstvo odgovarjalo na tisti način, ki je v skladu z našo slavno preteklostjo v narodnoosvobodilni borbi. Odgovarjalo bo s svojo še tesnejšo enotnostjo, s svojimi še povečanimi delovnimi naporji za izpolnitev petletke, s podvojenim delom za dokončno izgraditev socializma v naši domovini.

Ob koncu pa je dejal: »Ko slavimo ta današnji praznik, se zavedamo, da je to šele začetek naše velike poti. Ne bomo se opajali z doseženimi uspehi, ampak prenašali bomo izkušnje, borbenost in ustvarjalni delovni polet naših ljudi na nova dela. Trudili se bomo, da izboljšamo življenjske pogoje našemu delovnemu ljudstvu.

Delali bomo v zavesti, da so še potrebne žrtve, da so potrebne podvojene sile in živeli bomo v prepričanju, da mora vsak bodoči dan prinesiti našemu delovnemu človeku boljših življenjskih pogojev in približati dokončno zmago socializma pri nas.«

Po naši zemlji

Pravici nikakor ni zadoščeno!

Slovensko ljudstvo iz Bistrice in okolice odgovarja na obsodbo gestapovskega morilca Ratha

Bilo je 6. maja 1944, ko je zločinski divjal gestapovski konfident Rath med našim slovenskim prebivalstvom, ki se je borilo za uničenje nacizma in za osvoboditev slov. ljudstva na Koroškem.

V spremstvu tov. Mimi-je (Eva Posch) iz Celovca, ki je veljala za kurirko, se je tistega dne dopoldne pojavil pri takratnem sekretarju krajevnega OF-odpora Bistrica tov. Einspielerju gestapovec Rath in se izdal za partizanskega kurirja, ki ima pošto za center na Mačah. V tej zavesti ga je spremljal Einspieler k Bovčarju na Mače, od koder je šla v center. Ko so prišli k Bovčarju, se je izkazalo, da se partizani nahajajo nedaleč od hiše. To je Rathu odvzelo pogum, želel je čimprej priti na Bistrico. Skupno z Einspielerjem in »Mimijo« je odšel proti Bistrici.

Vse kar se je zgodilo potem, je jasno odkrilo resnični namen Rathovega obiska. Dogodki so pokazali, da je »Mimij« izdala antifašistično osvobodilno gibanje v Rožu in se vrgla v blato gestapovske agentke. Rath je z njo dosegel svoj namen — razkriti partizanski pokret v Bistriški okolici — in pričel delovati z vso podlostjo gestapovca. Na poti proti Bistrici je zahrbtno ustrelil tov. Einspielerja, ko se je ta legitimiral pred vojaško stražo Francom Jelenom. Nekaj 100 metrov naprej je naletel na Bovčarjevega Florija (Križnarja), ga z namigom pozval k sebi in ko se mu je ta približal, je pričel nanj streljati. Z več strelji ga je težko ranil, da je obležal. Ranjenega je še suval s čevlji in ga psoval. Potem je odhitel na Bistrico, alarmiral pripravljeno policijo in se podal z njo k Bovčarju. Da bi ga tam ne spoznali, se je med potjo spreblekel v svojo gestapovsko uniformo. Med tem, ko je policija zastražila Bovčarjevo hišo z mitraljezi in prebrskala vse kote, je Rath divjal nad družino. Tomaža Križnarja je pretépel in osuval do nezvesti, prav tako Blaža in druge, katere je policija potem odgnala v zapore. Toda gestapovec Rath se s tem še ni zadovoljil. Skupno s komandantom orožniške postaje Bistrica Türkcom se je podal v Sveče in tam ustrelil Valentina Svarca. Z več strelji ranjenega sta ga oba, Rath in Türk, obreala s škornji ter ga psovala z banditom, svinjo in podobnimi izrazi.

Žrtve tega divjanja, katere imata po vsej resnici na vesti tudi »Mimij« in orožnik Türk, ki je še danes v avstrijski službi, so: umorjeni Aleš Einspieler, Flori Križnar in Valentin Svarc, ki sta oba čez nekaj dni umrla na posledicah Rathovih strelcev, ter nad 20 oseb, ki so jih aretirali in odgnali v gestapovske zapore in koncentracijska taborišča. Dve

od teh oseb so umorili še v koncentracijskem taborišču.

Če upoštevamo še pretepanja in mučenja teh oseb s strani gestapa in tudi pokradeno in oropano imetje teh oseb, potem se nam nihče ne more čuditi, da smo za takšne zločince pričakovali tudi pravično zadoščenje: smrtno kazen na vešalih za gestapovca Ratha in ostre kazni za Evo Posch ter za hitlerjevega in avstrijskega orožnika Türka.

Proces pa, ki je bil 7. in 8. septembra pred »ljudskim« sodiščem v Celovcu in bi moral pravično kaznovati vse zločince, je pa bil v resnici samo »Schauspiel«, ki je pokazal, kako sedanja sodišča v Avstriji sodijo krvnike in zločince. Na zatožno klop ni spadal samo zločinec Rath, temveč tudi njegovi razbramenilni priči Eva Posch (Mimi) in orožnik Türk in na vse zadnje tudi Rathov zagovornik, ki je imenoval naše umorjene žrtve in njihove težko prizadete družine kriminalce, torej ljudi, ki morijo, ropajo in kradejo. Zagovornik je pred avstrijskim sodiščem izpovedal svojo miselnost, da se strinja z metodami nacizma, sicer bi Rathovega divjanja ne zagovarjal. Zločinov, ki jih je izvajal nad koroškimi Sloveni nacizem, ne more za-

govarjati nihče, če je v njegovem srečanju še trohica pravičnosti. Najmanj pa more kdo zagovarjati zločin, ki ga je storil Rath.

Rath je bil obsojen na 18 let težke ječe, kar je posmeh našim žrtvam. Mislimo, da tisti, ki drži tatu lestvo, ravno tako krade, kakor tat. Zato pa spada na zatožno klop tudi Eva Posch, kajti če bi ona ne pripravila poti, bi Rath nikdar ne mogel divjati nad nami in streljati poštenih ljudi in prepričanih antifašistov.

Z naše strani gledamo proces, tako v predhodnih raziskovanjih kakor tudi v obsodbi, kot izredno pomanjkljiv. Že samo dejstvo, da Einspielerjeva žena, ki je vložila tožbo, ni dobila vabila k obravnavi in da so ga ji izstavili šele med obravnavo, nam jasno dokazuje pomanjkljivost procesa. Ta proces nam ponovno dokazuje, kako daleč od antifašističnega prepričanja so avstrijske oblasti in kako dajejo potuho razvoju novega fašizma. Vemo in prepričani smo, da bodo naše žrtve dobile svoje zadoščenje, ko se bomo združili s svobodno Titovo Jugoslavijo, ko bo ljudstvo sodilo zločine in izdajalska dejanja, ne pa sodišča, ki se samo imenujejo »ljudska«.

Loga ves

V nedeljo, dne 12. t. m., smo se zbrali na občinskem plenumu Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško. Slovenski antifašisti so se zbrali v gostilni »Marica«, prišli so zastopniki iz vseh vasi, stari očetje in mamice, prišla je tudi naša mladina.

Plenumu je predsedoval tov. Rainer, star odločen bорец za pravice koroških Slovencev. Tov. Karl Prušnik — Gašper je podal politični pregled, v katerem je nakazal politične dogodke v svetu, predvsem je govoril o razmerah v novi Jugoslaviji in govoril o klevetah, s katerimi skušajo škodovati Komunistični partiji Jugoslavije ter njenemu vodstvu in s tem vsem jugoslovanskim narodom, ki enotno korakajo po poti v socializem, ki jim jo kaže ravno Komunistična partija s tovarišem Titom na čelu. Ko je tov. Gašper govoril o notranje-političnih dogodkih, je posebno poudaril stanje pri nas na Slovenskem Koroškem. V svojem referatu je ostro obsodil šikaniranje koroških Slovencev in odločnih antifašistov ter v dokaz navedel dejstvo, da je bilo po zmagi nad fašizmom aretiranih in zaprtih že 187 tovarišev in tovarišic, kar znaša skupno nad 19 let ječe. Poleg tega pa so bili naši tovariši kaznovani na skupno 4.770 šilingov denarne kazni.

V diskusiji so se javili k besedi vsi navzoči, posebno naši starejši tovariši, ki so poudarili sodelovanje med slovenskimi in avstrijskimi antifašisti. Iz besed tovarišev je bila razvidna prava mednarodna miselnost, vsi navzoči so izrazili voljo do čim tesnejšega sodelovanja vseh antifašistov v borbi za doseg pravic delovnega ljudstva in za osvoboditev vseh zatiranih narodov. Tovariši so izjavili, da je tudi pri nas v Logi vasi mogoče tesno sodelovanje, ker so tudi med avstrijskimi komunisti tovariši, ki spoštujejo slovenski narod in priznavajo, da je po nauku marksizma-leninizma edino pravilna rešitev narodnostnega vprašanja na Koroškem samo priključitev Slovenske Koroške k matični državi novi Titovi Jugoslaviji.

Organizacijsko poročilo je podal tov. Maks Kakl, ki je z upravičenim ponosom pokazal na mogočne prireditve v občini Loga ves, kakor so bile ljudski tabor, mladinski dan in številne druge.

Plenum je ponovno enoglasno izvolil za predsednika odbora tov. Rainerja, ki pa iz zdravstvenih razlogov ni mogel sprejeti. Po dolgem razmotrivanju pa je plenum izvolil za novega predsednika tov. Maksija Kaklna, ki je poudaril, da bo tudi novi odbor vztrajno nadaljeval delo in borbo za osvoboditev našega ljudstva na Koroškem. Tudi vsi navzoči

so izjavili, da hočejo še odločneje nadaljevati enotno borbo za naše pravice tako dolgo, da se bodo uresničile besede našega velikega pesnika Prešerna, ki je že pred 100 leti dejal:

Zive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da, koder sonce hodi,
preprij iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak.

Žihpolje

Že pred dvema leti smo videli pri nas na Žihpoljah našo lepo narodno igro »Miklovo Zalo«. Toda ko so nas v zadnjem tednu vabili plakati na prireditev nove »Miklove Zale«, smo se prav tako razveselili ter šli v velikem pričakovanju na prireditev. Napolnili smo Razajevo dvorano do zadnjega kotička. Prazniško razpoloženje je vladalo med nami, vsi smo bili navdušeni, da vidimo v domači vasi spet slovensko igro — in čujemo lepe melodije naših narodnih in borbenih pesmi.

Težko smo pričakali začetek te nam tako znane igre. Toda kdor je mislil, da bo videl eno povsem »novo« in drugo »Miklovo Zalo«, je moral spoznati, da v tem ni našel mnogo razlike. Res, da sta oblika in zunanji okvir te nove igre nekoliko spremenjena, a ona globoka vsebina »Miklove Zale«, katere misel nam vedno bodri srca in krepi našo neuklonljivo zavest, da smo Slovenci, povezani med seboj s skupno usodo naše narodne zgodovine in bodočnosti, se ne more spremeniti. Mi koroški Slovenci smo sami ona Miklova Zala, ki ne klonje v tuji ječi tudi pod najhujšim nasiljem in ki nosi v sebi najmočnejšo vero v pravico in neizmerno zaupanje v dan, ko se bo izpolnila hrepeneča želja našega naroda po dosegu resnične svobode v naši svobodni domovini. Tako je tudi dejal predsednik Slovenske prosvetne zveze tov. dr. Franci Zwitter in nadaljeval, da si bomo to svobodo in srečnejšo bodočnost priborili samo z vztrajnim in požrtvovalnim delom za svoj narod, ki v današnjem času kliče v boj slehernega zavednega slovenskega rojaka.

Med najlepša doživetja našega enoličnega vsakdanjega življenja smemo šteti to prireditev. Zahvaljujemo se igralcem iz Kostanj, obenem pa tudi tamburašem in pevcem iz Hodiš, ki so jako poživeli prireditev s svojim ubranim brenkanjem in petjem.

V nedeljo, dne 19. septembra 1948 ob 10. uri dopoldne (po drugi sv. maši) igrajo Kostanjčani

novi „Miklovo Zalo“ na Djekšah

pod vaško lipo pred cerkvijo.

Pri prireditvi sodelujejo tudi pevci in tamburaši iz Hodiš.

Vabimo vse rojake iz bližnjih in daljnjih krajev in vasi ob naši severni jezikovni meji.

Ker so v njem spoznali odličnega organizatorja, so ga poslali na Koroško. Z velikim veseljem se je odzval klicu, da odide na Koroško pripravljat teren ostalim borcev, ki mu bodo sledili. Februarja 1943 je odšel na pot, kamor ga je vedno vleklo srce kot koroškega rojaka. Svoje delo je začel v domačem kraju v Bistrici, kjer se mu je takoj pridružil nekaj fantov. Ti so postali kvas osvobodilnega gibanja v Rožu. Ko je medtem še četa partizanov, ki so prišli v Rož, izvedla vrsto uspešnih akcij, se je osvobodilno gibanje začelo širiti hitreje. Nastalo je nad 20 odborov OF. Preko njih so se stikale vezi prav v Celovec, kjer so zajeli nekaj avstrijskih antifašistov. Zaradi gestapovskih aretacij je tamkajšnje organizacijsko antifa-

šistično jedro propadlo, ostalo pa je osvobodilno gibanje med Slovenci v Rožu, ki niso bili tako dostopni Göbbelsovi propagandi.

Politična organizacija osvobodilnega gibanja je v Rožu tudi ostala še potem, ko se je četa zaradi različnih težav umaknila na Gorenjsko. Politične delavce je vodil še naprej Matija Verdnik. Organizacijsko je ostal slej ko prej navezan na Gorenjsko. Kakih zvez z vzhodno Koroško še takrat ni mogel vzpostaviti, tako je osvobodilno gibanje na Koroškem bilo še nekaj časa razdeljeno na dva neenaka dela: na vzhodni v Podjunji, ki se je naslanjal na Štajersko, in na zahodni, ki se je naslanjal na Gorenjsko.

Vzpostavitev enotnosti osvobodilnega gibanja na Koroškem

Jesen 1943. leta je pomenila za slovensko in vso jugoslovansko narodno osvobodilno gibanje važno prelomnico. Zaradi kapitulacije Italije je vsa južna Slovenija poleg velikega dela ostale Jugoslavije postala svobodna. Narodno osvobodilni boj se je številčno, moralno in materialno silno okrepil. Fašistična sila pa se je znatno zmanjšala. Ta jesen je vplivala tudi na Koroško, na slovensko osvobodilno gibanje na Koroškem, pa čeprav je Koroška bila del pravega »rajha«. Čeprav je osvobodilno gibanje med koroškimi Slovenci kazalo, da je prodrlo že zelo globoko in pokazalo izredno življenjsko silo in odpornost, je vendar res, da nad koroškimi Slovenci ni vladala samo Hitlerjeva materialna sila, samo paragraf, da so bili pokorni nacističnim organom, temveč, da je pri tej poslušnosti imela svoj delež tudi propaganda o partizanskem barbarizmu in nečloveškem postopanju. Svoj delež je imela tudi laž oziroma napihovanje vseh mogočih in nemogočih slabih stva-

ri iz Sovjetske zveze in tudi pri »plutokratijskih« zapadnih zaveznikih. Kapitulacija Italije je pa tudi koroškimi Slovencem pokazala, da v svetu ni vse tako, kakor je prikazovala nemška propaganda. Koroški Slovenci so postajali po kapitulaciji Italije kljub nasilju in represalijam še vse bolj dovezetni za osvobodilno gibanje. Naraščalo je vključevanje v OF in odhod v partizane je bil vedno večji. V poletju 1944 je partizanstvo na Koroškem doseglo svoj višek.

Jesen 1943 je pomenila za osvobodilno gibanje na Koroškem važno prelomnico. Kapitulacija Italije ni vplivala samo posredno, temveč tudi neposredno. Zaradi kapitulacije Italije je bilo v južni Sloveniji sproženih mnogo borbenih sil, ki jih je bilo mogoče poslati tudi drugam in tam povečati uporne sile proti fašizmu oziroma nacizmu. Nekaj takih sil je dala tudi Primorska. Med njimi je bilo nekaj koroških fantov, ki so po kapitulaciji Italije, ko je v južnem delu Slovenije popustil okupatorski pritisk, radi odšli v svojo ožjo domovino. Koroško, da vzpodbude za boj proti Nemcem. (Dalje.)

Kisanje zelene krme in krompirja

Pri običajnem krmjenju dobi v zimskem času živina premalo beljakovin, ki so nujno potrebne za tvorbo mišičevja, mleka in krvi. Rastlin, ki vsebujejo mnogo beljakovin (detelja, lucerna, grašica, bob, fižol) pri nas premalo pridelamo. Dokup beljakovinskih krmil, kakor ribje moke itd., pa je pri obstoječih cenah po večini nerentabilen. Da moramo sejati več beljakovinskih rastlin, je samo po sebi umevno.

Vendar pa je vsebina redilnih snovi v domačih krmilih odvisna od tega, kako pripravimo krmo za zimsko krmljenje. Tako izgubijo rastline s sušenjem na tleh po 25 odstotkov snovi, pri sušenju v kozolcih ali ojstvih okoli 15 odstotkov in s kisanjem (ensiliranjem) zelene krme samo 5 odstotkov. Prav tako izgubi krma s sušenjem vse vitamine, kateri so pa za zdrav razvoj živali neobhodno potrebni.

Da se izognemo tem velikim izgubam hranilnih snovi in da imamo tudi v zimskih mesecih dovolj sveže vsestranske krme na razpolago, se moramo tem bolj posluževati kisanja zelene krme. Kisanje zelene krme v zadnjih 20 letih podarjajo vsi kmetijski strokovnjaki in prakticirajo povsod v naprednem gospodarstvu. Svoj drugi pomen pa ima kisanje zelene krme v času, v katerem krmo lahko pripravljamo za kisanje. Krmo za kisanje pripravljamo v jesenskem času, ko je že mnogo deževnih dni in nam je sušenje skoraj onemogočeno, to je ravno v času, ko je na razpolago dovolj strniščne detelje, koruznice, druge otave, sončničnih stebel itd. Vse to lahko ensiliramo, samo da moramo pri temu upo-

števat, kako mešamo te rastline, da dobimo tudi dobro kislo krmo (ensilažo).

Že nekaj let pa se poleg kisanja krme ben sladkor, katerega vsebujejo predvsem zelena koruza (silo-koruza) sladkorna pesa in krompir. Zato moramo gledati, da bomo pri pripravljanju kisle krme (pri napolnjevanju silov) k beljakovinskim rastlinam (detelja, otava, grašica, fižol, bob) dali dovolj sladkor-nih rastlin. Razmerje bo pravilno, če bomo primešali beljakovinskim rastlinam vsaj trikrat toliko sladkornih rastlin (koruze). Če nimamo dovolj koruze, si lahko pomagamo z dodatkom melase (tekočina, ki nastane pri predelovanju sladkorne pese v sladkor).

Že nekaj let pa se poleg kisanja krme za govejo živino prakticira kisanje krompirja za krmljenje svinj v zimskih mesecih. To je zelo praktično, ker nam potem v zimskih mesecih ni treba, da krompir sproti kuhamo za krmljenje svinj. Na ta način prihranimo mnogo drv, izognemo se izgubi pri gnitju ali zmrzovanju krompirja in si z enkratnim delom zmanjšamo naš trud, ki ga imamo s spravljanjem krompirja v kleti in z zopetnim vsakodnevnim vlačanjem iz kleti v parni kotel.

Za ensiliranje krompirja potrebujemo betonirane ensilažne jame, ki si jih vsak kmet brez večjih stroškov napravi lahko sam. Takšna jama naj bo pol metra široka in 1 in pol metra globoka. Za dolžino jame je pa merodajna količina oziroma potreba krompirja za kislo krmljenje.

Krompir, ki ga hočemo ensilirati, dobro operemo, ga prekuhamo toliko, da ga

lahko zmečkamo. Takšnega nasujemo v jama in ko je polna, jo pokrijemo z zato pripravljenimi deskami ali pokrovom, ki mora biti tako velik, da se ravno vsede v jama. Nato jama zasujemo z mastno nepropustno ilovico. Za ensiliranje manjše množine krompirja uporabljamo pri kuhanju navadne kotle ali ALFA-

parilnike. Priporoča se pa skupna zadružna nabava velikih brzoparilnikov, ki z najmanjšim in hitrim delom prekuhajo v eni uri do 800 kg krompirja.

Kisanje zelene krme in krompirja je v interesu vsakega posameznika, ki stremi za izboljšanjem dela in za izboljšanjem donosa v živinoreji.

NA ODREZKE ŽIVILSKIH NAKAZNIC 45. DODELITVENE PERIODE DOBIMO NASLEDNJA ŽIVILA:

Dobi se:	k r u h			m e s o		m a s t			bela moka		pšenčni zdrob		ovseni kosmiči	Oma	stroš-nice	rozine
	400 g	500 g	1000 g	100 g	200 g	100 g	120 g	150 g	200 g	300 g	500 g	300 g	500 g	2 zav.	500 g	250 g
1 Normalni oskrb. nad 18 let	3		1, 2,		8,9,10			5,17		4					6	7
2 Mladina od 12—18 let	3		1, 2,		8,9,10			5,17		4					6	7
3 Otroci od 6—12 let	3		1, 2		8,9,10			5,17		4	26,27					7
4 Otroci od 3—6 let	3		1, 2					5,17		4	26,27					7
5 Otroci do 3 let		1						5,17			26			25		7
6 Delni samooskrb. z maslom nad 18 let	103		101102							104					106	
7 Mladina od 12—18 let	103		101102							104					106	
8 Otroci od 6—12 let	103		101102							104						
9 Otroci od 3—6 let	103		101102							104						
10 Otroci do 3 let		101												125		
11 Delni samooskrb. z mesom in maslom nad 18 let	203		201202							204					206	
12 Mladina od 12—18 let	203		201202							204					206	
13 Otroci od 6—12 let	203		201202							204						
14 Otroci od 3—6 let	203		201202							204						
15 Otroci do 3 let		201												225		
16 Delni oskrb. z maslom, mesom in maslom nad 18 let	303		301302							304					306	
17 Mladina od 12—18 let	303		301302							304					306	
18 Otroci od 6—12 let	303		301302							304						
19 Otroci od 3—6 let	303		301302							304						
20 Otroci do 3 let		301												325		
26 Krusna nak. za samooskrb.			407 408													
28 Dodatna nakazn. za delavce	603 612 615 624			601 613					602 614						605 616	
29 Dodatna nakaznica za težke delavce			703712 715 724	701 710 713 722		702 714					705 716				706 717 718	
30 Dodatna nakaznica za težalce	804 819	803815 820831		801 813 817 829		802 814 818 830					805 826				806 827 828	
31 Nakaznica za bod. in doj. matere					901 902	905 906				909 910						

Vsakdanji nasveti ŽIVINOREJCEM

Pod tem naslovom bomo prinašali v naslednjih številkah našega lista vsakodnevne praktične nasvete našim živinorejcem, ki jih je napisal veterinar Filip Kulterer. Mislamo, da se bo, če bodo živinorejci upoštevali te nasvete, preprečila marsikatera škoda in odpravili nepotrebni stroški in zamujeni čas.

Kdaj bo porodila krava?

Da traja povprečna brejost pri kravah 285 dni, vemo mi vsi. Ni pa nobena redkost, da nam krava ali junica teleti teden dni prej ali pa teden dni pozneje. Ta termin približno določimo tudi po zunanjih znakih, ki so: pojav mleze v vimenu, — izvzemši pri junicah, kjer se pojavi mleza že mnogo prej — vdrstost vezkov v križu in ob korenu repa, izcedek sluzi iz nožnic. Pa tudi ti znaki nas lahko varajo in jemljejo skrbnemu gospodarju potrebni nočni počitek radi čuvanja v času pričakovanja »poroda«. Zato bo naše živinorejce gotovo zanimal manj znani način, po katerem »poroda« lahko napovemo za prihodnjih 12 ur. Toplomer bo nam to razodel. Par tednov pred porodom polagoma naraste notranja temperatura in teden dni pred porodom doseže pri starejših kravah 39°C, pri mlajših kravah in junicah pa prese-

že to stopnjo. Tik pred porodom, to je 12 do 20 ur pred teletenjem, pa temperatura pade za 1°C. Ta padec se lahko pojavi ali polagoma skozi tri večere — priporočam merjenje zvečer — ali pa se izvrši na enkrat za 1°C. V enem in drugem primeru sledi porod tekom prihodnjih dvanajstih do dvajsetih urah. Kakor znano, merimo temperaturo pri živalih na ta način, da zasukamo malo namazani ali olinjeni toplomer v ritnik, kjer ostane tri minute. Na ta način si lahko prihranimo čuvanje porodnic po več noči, ker nam toplomer zvečer pove, ali bo porod nocoj ali še ne.

Mleko teče iz siska.

Tu pa tam se dogaja, da mleko iz kakšnega siska samo kaplja ali celo curkoma teče iz njega. Vzrok temu pojavu je ohlaplost mišice, ki zapira sisek. Pomagamo si pa na ta način, da pritismo po doji kapljico kolodija na odprtino siska. Smolnati kolodij se takoj strdi in na ta način zapre mlečni kanal. Pri ponovni doji se ta zamašek s krpo odstrani. Tudi ob sumu, da se krava sama sesa, ali da je kravo podojila kakšna nepoklicana oseba, priporočam ta način ostavitve mlečnega toka.

(Dalje.)

Nadalje še dobimo:

200 g mesa na odrezke 108, 109, 110; pšenični zdrob na odrezke 126, 127, 226, 227, 326, 327;

2800 g krompirja na odrezke 11 E, 23 E, 11 Jgd, 23 Jgd, 11 K, 23 K, in 11 Klk;

1400 g krompirja na odrezke 607 A, 621 A, 707 S, 721 S, 807 Sst, 821 Sst;

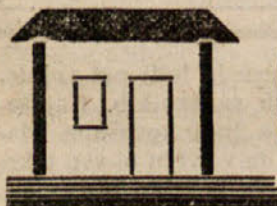
na tedenske odrezke I — IV nakaznice za krompir 43 — 46, ki so označeni s »45 E«, dobimo skupno 5600 g krompirja;

na tedenske odrezke I — IV nakaznice za krompir 43 — 46, ki so označeni s »45 Klst«, dobimo skupno 2800 g krompirja;

na odrezke 3, 103, 203 in 303, ki so označeni z E, Jgd, K in Klk in ki se glasijo na 400 g kruha, dobimo na mesto 400 g kruha 250 g kavinah nadomestkov;

na odrezke po 50 g kruha, ki so označeni z »W«, dobimo belo moko v razmerju 100:75;

rozine dobimo pri trgovcu, pri katerem smo v 44. dodelitveni periodi naročili suhe slive.

KOČARJI

IVAN POTRČ

Tako so ji z muko splahnele misli, da bo prinesel Tonč kaj denarja. Zanašala se je na ta denar, računala je z njim, a zdaj ne bo nič.

Prevzela je mlatitev pri Rajhovich — a s čim naj plača delavce? Računala je s Tončevim zaslužkom... Potem se ji je misel ustavila ob starejših fantih: za petek in svedek imata eno samo obleko. Praznične srajce nista videla že od... Misel se ji je razgubila v praznem... Potem je morala znova misliti. Misliti je morala, da bo za mesec dni šola, da bodo njeni otroci raztrgani, štetek pojde v prvo, doma nosi očetove hlače, odparala jim je predolge hlačnice... Tudi stari terja; zapisal jima je kočo, a mu ne moreta in ne moreta plačevati prevžitka.

Skrb se je zajedala globlje in globlje in io morila. Denari?!

Premišljevala je in premišljevala. Tudi o davku. Tudi ta še ni bil plačan. Tam je bilo osem in sedemdeset dinarjev! Te dni so začeli po kočah rubiti. Ali — zadnje jo je še najmanj skrbelo. Vrag s temi osem in sedemdesetimi dinarji in z rubeži! Prav nič je ni bilo sram, zadnja leta so rubili celo po kmetijah! Toda — njeni otroci so v cunjah, nimajo obleke za žolo. Razjedalo jo je, ker so se otroci bogatcev izogibali njenih otrok, kakor da bi bili ciganski ali garjevi in ušivi.

Mož je brez dela!

Zadnjič ji je stari Franča pljusnil v obraz, da hodi njen Tonč na zimo domov samo žret, kar med letom pripravi — in delat deco. A stari se vlačil z ono žensko in godrnja, nikoli mu ni nič po volji... Tako je, da vsi vse leto samo žrejo in žrejo, ona pa naj spravlja in daje,

naj jemlje, če more od kod. Tokrat se bo vrnil mož — vrnil se bo suh, brez denarja... Vsega se je že naveličala. Včasih je bilo drugače med njo in med možem. Čakala je nanj, pričakovala ga je. Prišel je domov in imela sta se rača. Zdaj pa, kakor da se je naveličala tudi moža. Vedno bolj je čutila — zalezalo se je v njo — nekaj, kar jo je odbijalo pred možem, pred nočmi z njim. Vsega se je naveličala. Naveličala se je moža, naveličala se je otroškega kričanja, naveličala se je teh vednih skrbi, bede in kočarskega trpljenja... Naj je še tako premišljevala, poti iz vsega tega ni in ni bilo. Ali — nekaj bo treba ukreniti, na kak način si bo morala pomagati.

Znova je računala. Če bi prodala mer-nik pšenice? Ali — enega mora odstopiti staremu, enega ima stari zapisane-ga... Ne, to ne bi šlo! Zrnja bi jim zmanjkalo še pred zimo. Niti za setev bi ne ostalo. A kako pozimi, kje je pomlad?

Kruh? Kje ga naj vzame? Ali naj vso zimo prenaša tiste lačne poglede otrok? Vedno so lačni, neprestano bi jedli. Otrokom se oči kar svetijo za kruhom. Ali ga naj ob mlatitvi stradajo?

A žito — vse leto se je mučila zanj, za

zrnje — te dni ga bo z muko spravila: naj da staremu — hropel je na zadnji postelji —, da ga bo zapravljaj z ono babnico? Zastudil se ji je, zasovražila ga je.

»Z nogo je v grobu, a ne da miru...«

V zibelki na tleh se je prebudila Milka. Cvileče je zajokala. Vstala je, dvignila otroka, sedla, razpela jopo in pritislila otroka na prsi.

Zunaj se je daniilo.

Otrok je sunkoma pil mleko iz pobešenih prsi, ona pa je mislila, da bo morala na delo. Mlatci so bili vedno zgodnji, njo sta čakali še kuha in molza. Vstala je in odšla v kuhinjo.

V levi roki je držala otroka, ki je sesal iz nje mleko, z desnico je zakurila v peči in pristavila piskre k ognju. Poklicala je Franča in Janžeka — spala sta na hramu. Privlekla sta se v hlev z zaspanimi očmi. V hlevu je dregnila kravo, da se je dvignila; sedla je pod njo in jo pomolzla.

(Dalje.)

Izdajatelj, tiskar in založnik lista: Dr. Franc Potek, Velikovec. Glavni urednik: Dr. Franc Zwitter, odgovorni urednik: Franc Ogriš, oba Celovec. Štamparstvo: uprava: Celovec, Volkermarkter Straße 21. Dopolni se naj pošljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1. Post-schießbach 272. Tisk: »Kärntner Volkswerk« G. m. b. H., Klagenfurt, 10. Oktober 1948.